
VYBRANÉ ROZSUDKY SOUDNÍHO DVORA EVROPSKÉ UNIE VE VĚCI STÁTNÍCH PODPOR V OBLASTI ENERGETIKY

Matej Šandor, Pavel Černý*

Úvod

Předmětem tohoto příspěvku je pojednání o vybraných rozsudcích Soudního dvora Evropské unie (dál také „SDEU“)¹ týkající se státních podpor v oblasti energetiky. Otázka energetiky má v úpravě práva EU stále větší význam a lze očekávat, že do budoucna se bude její význam zejména z bezpečnostního hlediska, hlediska životního prostředí a hlediska otázky liberalizace dále zvyšovat. Rovněž tak oblast energetiky nabývá na důležitosti i v úvahách obecného společenského významu. Kromě toho mají státní podpory, i mimo odvětví energetiky, zásadní dopad na subjekty práva v České republice, a to nejen z důvodu existence významných dotací ze strukturálních fondů Evropské unie.

Primárním regulačním a rozhodovacím orgánem v oblasti státních podpor je Evropská komise (dál také „Komise“). Lze proto předpokládat, že před SDEU se tak dostanou až ty zásadnější otázky týkající se státních podpor. Rozsudky SDEU jsou rovněž s ohledem na jeho postavení konečného vykladatele práva EU, který evropské právo do značné míry i dotváří, zcela zásadním zdrojem a pramenem poznání. Z těchto důvodů se i tento příspěvek zabývá primárně vybranými rozhodnutími SDEU týkajícími se státních podpor v oblasti energetické politiky, a to ať už Tribunálu (dál také „SPI“)², nebo přímo SDEU.

Pojednání o každém rozsudku je rozčleněno na skutkovou podstatu a případné žalobní důvody, odůvodnění a závěry soudu. V úvodních částech příspěvku je v obecných rysech pojednáno o základech energetické politiky a státních podpor. Cílem příspěvku je na základě vybraných rozsudků poukázat na výkladové problémy jednotlivých ustanovení regulujících oblast energetiky. Výběr konkrétních rozsudků byl zvolen podle aktuálnosti jednotlivých otázek v energetické politice v současné době.

* Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta mezinárodních vztahů (matej.sandor@vse.cz, pavel.cerny@vse.cz).

1 V dalším textu, zejména v pojednání o jednotlivých rozsudcích, je kromě termínu SDEU používán i původní název, tedy „Evropský soudní dvůr“, nebo jeho zkratka „ESD“, případně jenom „Soudní dvůr“.

2 V dalším textu, zejména v pojednání o jednotlivých rozsudcích, je kromě označení Tribunál nebo SPI používán i původní název, tedy „Soud první instance“ nebo „Soud prvního stupně“.

1. Energetická politika

Energetická politika patří z bezpečnostně strategického hlediska k nejdůležitějším politikám EU, a to navzdory tomu, že samostatnou úpravu v základních smlouvách EU dostala až po nabytí účinnosti Lisabonské smlouvy dne 1. 12. 2009.

I když její samostatná úprava ve Smlouvě o Evropské unii (dál také „SEU“) a ve Smlouvě o fungování Evropské unie³ (dál také „SFEU“) před nabytím účinnosti Lisabonské smlouvy chyběla, byla otázka úpravy oblasti energetiky jedním z hlavních podnětů pro vznik institucí, ze kterých později vyrostla Evropská unie. Jako příklad je možné uvést jeden ze základních cílů Smlouvy o zřízení Evropského společenství uhlí a oceli (dál také „Smlouva ESUO“), kterým bylo právě zřízení společného trhu uhlí – jako dominantní energetické suroviny té doby a rovněž zřízení společného trhu oceli – potřebné pro zbrojní průmysl a rozvoj průmyslové výroby obecně. Tato smlouva posléze vedla k podpisu dalších dvou eurointegračních smluv, a sice Smlouvy o zřízení Evropského společenství pro atomovou energii (dál také „Smlouva Euratom“) a Smlouvy o EHS. Zejména Smlouva Euratom se opět týká otázka energetiky, když jedním z její hlavních cílů bylo zřízení společného trhu s nukleárními materiály a podpora rozvoje výzkumu a mírového využití jádra.

Ve Smlouvě o EHS výslovná úprava energetické politiky nebyla obsažena, nicméně s energetikou souvisela tato smlouva v jiných rovinách. Jedním z hlavních cílů EHS bylo postupné ustanovení volného trhu, jehož obsahem byly zejména čtyři základní svobody: volný pohyb osob, služeb, zboží a kapitálu. To se postupně dotýkalo i oblasti energetiky. Tento proces, i když už v úplně jiné hloubce než byl původně zamýšlen, pokračuje doposud. V energetice se principy volného trhu ve významném rozsahu hodně dlouho neuplatňovaly.

Důvodů dlouhého zachovávání restrikcí a omezení v oblasti energetiky je mnoho. Základní důvod je daný významem energetického odvětví jako takového. Je v zájmu každého státu mít takovou energetickou politiku, která mu zabezpečí dostatečné vlastní zdroje energií a pokud ne, tak jejich bezpečné a pravidelné dodávky. Proto členské státy EU stanovovaly omezující a restriktivní pravidla v energetice. (Behrens, 2008, s. 12 a násl.). Výjimkou nebylo, ani zestátnňování energetických odvětví, jako například v Itálii v 60. letech 20. století. Liberalizace v energetice započala v podstatě až v polovině 90. let 20. století a její proces není zdaleka ukončen. První liberalizační balíček v oblasti energetiky byl schválen v roce 1996, druhý v roce 2003 a třetí v průběhu českého předsednictví v Radě EU v roce 2009. Už teď se však mluví o tom, že ani třetí balíček není dostačující a měl by se schválit další. (Swora, 2010, s. 465 a násl.).

Současná úprava energetické politiky Evropské unie vychází z čl. 194 SFEU. Dle tohoto ustanovení je hlavním cílem Evropské unie v rámci vytváření a fungování vnitřního trhu: zajištění fungování trhu s energií, zajištění bezpečnosti dodávek energie

3 Původně se jednalo o Smlouvu o založení Evropského hospodářského společenství, podepsanou 27. 3. 1957 a účinnou od 1. 1. 1958, dále jen „Smlouva o EHS“ nebo „SES“. Pozdějšími smlouvami byla tato smlouva měněna až do stávající podoby dané Lisabonskou smlouvou, která změnila i její název na Smlouvu o fungování Evropské unie, dále také „SFEU“.

v EU, podpora energetické účinnosti a úspory energie jakož i rozvoj nových a obnovitelných zdrojů energie a podpora propojení energetických sítí. To vše s přihlédnutím k potřebě chránit a zlepšovat životní prostředí. Při realizaci těchto cílů přijímají orgány EU rozhodnutí řádným legislativním postupem – tzn. kvalifikovanou většinou hlasů, vyjma výjimek uvedených v čl. 194 SFEU.

Z hlediska propojenosti s ostatními politikami EU je potřebné uvést, že energetická politika není samozřejmě izolovaná od ostatních politik EU a je tak úzce propojena např. s politikou životního prostředí v otázce rozvoje alternativních zdrojů energie, s politikou dopravy v otázce zabezpečení energetických dopravních sítí, nebo se zahraniční politikou v otázce zajištění bezpečnosti dodávek energie z prostoru mimo EU.

2. Státní podpory

Regulace státních podpor je součástí pravidel EU upravujících podmínky hospodářské soutěže. Úprava státních podpor je obsažena v čl. 107 až 109 SFEU⁴ a v širším slova smyslu jejich úprava vychází i z úpravy podmínek vnitřního trhu.

Dle čl. 3 odst. 1 písm. b) SFEU má EU výlučnou pravomoc při stanovování pravidel nezbytných pro fungování vnitřního trhu. Vnitřní trh EU vytváří na základě čl. 3.3 SEU a cíl jeho zřízení vychází ze základních principů EU. Zejména je v této souvislosti možné odkázat na preambuli SFEU, která mimo jiné uvádí, že signatáři jsou odhodláni zabezpečit společným postupem hospodářský a sociální růst svých států odstraněním překážek, které rozdělují Evropu a uznávají, že odstranění stávajících překážek vyžaduje dohodnutý postup, aby byl zabezpečen trvalý rozvoj, vyvážený obchod a korektní hospodářská soutěž.

Dle čl. 107 odst. 1 SFEU jsou státní podpory obecně neslučitelné se společným trhem EU. Aby se však jednalo o státní podporu ve smyslu tohoto článku, musí být splněno několik podmínek. Prvně se musí jednat o podpory poskytnuté státem nebo ze státních prostředků, a to v jakékoliv formě. Dále se musí jednat o podpory, které zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby a tímto zvýhodněním narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž. A konečně, musí tyto podpory ovlivňovat obchod mezi členskými státy.

Navzdory obecnému neslučitelnosti státních podpor se společným trhem EU není zákaz jejich poskytování absolutní. Ustanovení čl. 107 odst. 2 SFEU stanoví výjimky, kdy jsou podpory, které splňují podmínky dle čl. 107 odst. 1 SFEU, slučitelné se společným trhem a dále v čl. 107 odst. 3 SFEU, jsou uvedené výjimky, kdy mohou být podpory slučitelné se společným trhem. Uplatňování jednotlivých výjimek posuzuje Evropská Komise. Jako příklady, kdy byla státní podpora z hlediska výjimek posouzena jako oprávněná, je možné uvést podpory finančním institucím po vypuknutí finanční krize, dočasné schválení podpor poskytovaných leteckým společenstvem po teroris-

4 Bývalé články 87 až 89 Smlouvy o EHS. Rozdily v textaci čl. 87 až 89 Smlouvy o EHS (ve znění Niceské smlouvy pozměňující Smlouvu o Evropské unii, smlouvy o založení Evropského společenství, a některé související akty, ze dne 26. 2. 2001, účinná od 1. 2. 2003) a textaci čl. 107 až 109 SFEU jsou nepatrné a tento příspěvek se jimi až na výjimky nebude zabývat.

tických útocích z 11. 9. 2001 nebo pro uvedení příkladu z České republiky, vymezené podpory v oblasti dopravy týkající se vyrovnávacích plateb za závazek veřejné služby pro dopravní podniky v Jihomoravském kraji.

Ustanovení čl. 108 SFEU upravuje podmínky přezkumu a kontroly státních podpor. Primární úloha je vložena do rukou Evropské komise, která zkoumá režimy podpor existující v členských státech, navrhuje vhodná opatření nebo může rozhodnout o zrušení nebo úpravě jednotlivých státních podpor, pokud jsou v rozporu s právem EU. Členské státy mají povinnost včas informovat Evropskou komisi o zamýšlených podporách. Po nabytí účinnosti Lisabonské smlouvy byla posílena pravomoc Rady, která po splnění daných podmínek může rozhodnout o slučitelnosti podpory se společným trhem i když nesplňuje podmínky dle čl. 107 SFEU.

Nesplní-li členský stát povinnosti v oblasti státních podpor stanovené Evropskou komisí, nebo nesouhlasí-li členský stát s rozhodnutím Komise, může být předmětná věc předložena SDEU. V první instanci je příslušný rozhodnout Tribunál. Ve stanovených případech pak v druhém stupni rozhoduje SDEU. Ve sporech dle jiných ustanovení, části šesté, hlavy I, kapitoly 1, oddílu 5 SFEU může být už přímo v prvním stupni příslušný Soudní dvůr Evropské unie. Jedná se např. o řízení dle čl. 267 SFEU.

3. Rozsudek Soudního dvora C-480/09P AceaElectrabel Produzione SpA v. Evropská Komise ze dne 16. 12. 2010 (dál také „C-480/09P“)⁵

3.1 Skutkový stav a argumentace žalobců

AceaElectrabel Produzione SpA (dál jen „AEP“) je společností vyrábějící elektrickou energii. Tato společnost je z 50 % ovládaná společností Acea Electrabel Holding SpA, která je z 59,41 % ovládaná společností ACEA SpA (dál jen „ACEA“). V lednu 2002 oznámila Itálie v souladu s čl. 88 odst. 3 SES Komisi projekt výstavby sítě dálkového vytápění, nacházejícího se v blízkosti Říma, která měla být napájena energií z částečně zesíleného a přeměněného zařízení na kombinovanou výrobu energie, jež měla vytápět novou čtvrť. Částka předmětné podpory měla činit 3,8 mil. EUR.

Komise přijala v roce 2005 rozhodnutí, v němž prohlásila předmětnou podporu za slučitelnou se společným trhem, ale odložila její vyplacení společnosti AEP až do okamžiku, kdy Itálie předloží důkaz o vrácení dřívější podpory poskytnuté společnosti ACEA. Itálie totiž už předtím poskytla státní podporu společnosti ACEA. Tuto podporu však Komise v jiném rozhodnutí prohlásila za protiprávní a neslučitelnou se společným trhem a nařídila Itálii, aby vymohla tuto neoprávněnou podporu zpět. Podmínění vyplacení podpory AEP vrácením podpory ACEA odůvodnila Komise tím, že z hlediska vyplacení podpor musí AEP a ACEA považovat za jednu hospodářskou jednotku.

Společnost AEP následně podala žalobu Soudu první instance znějící na zrušení sporného rozhodnutí v souladu článkem 230 SES. Žalobu AEP odůvodňovala porušením

⁵ Zde je nutné učinit poznámku k terminologii. V rámci pojednání o jednotlivých rozsudcích je v příslušných státech použita terminologie, která byla platná dle platného práva EU vztahujícího se k danému rozsudku, včetně odkazů na jednotlivé články smluv EU a dalších normativních aktů.

čl. 87 odst. 1 SES včetně vad vyšetřování a vad odůvodnění rozhodnutí Komise, porušením článku 88 SES, porušení nařízení Rady ES č. 659/1999 a protiprávností odkladu vyplacení podpory. Soud první instance žalobu zamítl. Na základě rozsudku Soudu první instance podala AEP kasační opravní prostředek k Evropskému soudnímu dvoru.

3.2 Odůvodnění a závěry SDEU

ESD kasační opravný prostředek zamítl, když vyloučil všechny důvody kasačního opravného prostředku, které uváděla AEP. ESD došel k závěru, že z hlediska posuzování státních podpor může být na různé subjekty nahlíženo jako na jednu hospodářskou jednotku.

V bodu 50 rozsudku k tomu ESD uvádí, že pokud by tomu tak nebylo, postačilo by pouhé rozdělení podniku na dva odlišné subjekty – z nichž první by vykonával přímo původní hospodářskou činnost a druhý by první podnik ovládal, přičemž by zasahoval do jeho správy – aby pravidla Společenství ohledně státních podpor byla zbavena svého užitečného účinku. Druhému subjektu by to umožnilo využít dotace nebo jiná zvýhodnění poskytovaná státem nebo ze státních prostředků a použít je zcela nebo částečně ve prospěch prvního subjektu, čili rovněž v zájmu hospodářské jednotky tvořené oběma subjekty.

V rozsudku ESD rovněž uvádí podmínky, kdy mohou být různé subjekty posuzované jako jedna hospodářská jednotka z hlediska státních podpor. Dle bodu 47 rozsudku se tak jedná o případ provedení restrukturalizace, jejíž součástí je převod výrobních zařízení společnosti na nově založené průmyslové společnosti, přičemž dřívější společnost má nadále účast v těchto nově založených průmyslových společnostech. Dle ESD mohou všechny tyto společnosti s ohledem na podporu tvořit jednu skupinu, přestože nově založené průmyslové společnosti mají svou právní subjektivitu odlišnou od právní subjektivity dřívější společnosti. Dále dle bodu 48 rozsudku ESD mohou dřívější společnost a nové výrobní společnosti tvořit jednu hospodářskou jednotku, pokud provedená restrukturalizace představuje soudržný celek z průmyslového a finančního hlediska. Nakonec jak je uvedeno v bodu 49 rozsudku z judikatury ESD rovněž vyplývá, že subjekt, který vlastnictvím většinových podílů ve společnosti tuto společnost ovládá tím, že se přímo či nepřímo vměšuje do její správy, musí být považován za účastníka se hospodářské činnosti vykonávané ovládaným podnikem.

4. Rozsudek Tribunálu T-53/08 Italská republika v. Evropská komise ze dne 1. 6. 2010 (dál také „T-53/08“) a Rozsudek Tribunálu T-62/08 ThyssenKrupp Acciai Speciali Terni SpA v. Evropská komise ze dne 1. 6. 2010 (dál také „T-62/08“)⁶

4.1 Skutkový stav a argumentace žalobců

V roce 1962 zestátnila Itálie odvětví elektrické energie. V rámci zestátnění byla založena státní společnost Ente nazionale per l'energia elettrica (dále jen „ENEL“), na kterou se převedly podniky z odvětví elektrárenského průmyslu. Rovněž byla zestátněna i část

6 Jedná se o žaloby ve stejné věci, s některými dílčími rozdíly a s tím, že v jednom případě je žalobcem Italská republika a v druhém případě společnost ThyssenKrupp Acciai Speciali Terni SpA (dál jen „ThyssenKrupp“).

společnosti Terni zahrnující vodní elektrárny. Jako náhradu za zestátnění poskytla Itálie zbývajícím částem společnosti Terni preferenční sazby za elektřinu (dále jen „sazba Terni“) pro období roků 1963 až 1992. Zbývajícím část společnosti Terni se později rozdělila na 3 soukromé samostatné společnosti, jednou z nich byl i pozdější žalobce společnost ThyssenKrupp. Tyto společnosti nadále využívaly sazbu Terni. V roce 1991 Itálie rozhodla o prodloužení možnosti využívání sazby Terni do konce roku 2001 a dále stanovila, že množství dotované elektrické energie dodávané bývalým společností Terni se během let 2002 až 2007 bude postupně snižovat tak, aby do konce roku 2007 byla platnost zvýhodněné sazby ukončena. V roce 2005 pak Itálie opět prodloužila platnost sazby Terni do roku 2010 při cenových podmínkách této sazby dle roku 2004.

Zatímco proti prodloužení platnosti sazby Terni v roce 1991 se Komise rozhodla nevznášet námitky jako reakci na prodloužení platnosti této sazby v roce 2005 Komise zahájila řízení, ve kterém shledala, že poskytování sazby Terni představuje čistou provozní podporu a není způsobilé pro jakoukoliv výjimku podle SES a je proto neslučitelné se společným trhem. Komise zároveň zakázala poskytnutí nebo vyplacení částí podpory, které ještě nebyly poskytnuty nebo vyplaceny. Nakonec Komise stanovila, že podpora, která už byla vyplacena, musí být navracena, s výjimkou podpory poskytnuté pro roky 2005 až 2007 podle pravidel stanovených v roce 1991.

Žalobci v obou žalobách požadují, aby Tribunál zrušil uvedené rozhodnutí Komise. Jako důvody pro zrušení uvedeného rozhodnutí Komise žalobci postupně uvádějí porušení čl. 87 odst. 1 SES a čl. 88 odst. 3 SES, neboť sporné opatření mělo povahu náhrady, z porušení článků 87 SES a 88 SES z důvodu zjevně nesprávného posouzení hospodářské soutěže předložené italskými orgány, z porušení podstatných procesních náležitostí, jakož i z porušení zásady kontradiktornosti a zásady ochrany legitimního očekávání a z porušení čl. 14 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 659/1999 ze dne 22. března 1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k čl. 88 SES.

Dle tvrzení žalobců není poskytnutí sazby Terni státní podporou, protože poskytnutí zdrojů, které je náhradou za obětování majetku v obecném zájmu, v rozsahu, v jakém neodůvodněně nepřesahuje odměnu, již dotčená osoba obdržela jako protiplnění – za totéž obětování majetku – od soukromého investora činného v podmínkách tržního hospodářství, nepředstavuje hospodářskou výhodu. Dále uvádějí, že předmětem uvedeného vyvlastnění nebyl výhradně hmotný majetek, ale rovněž právo na výrobu elektrické energie, jež bylo obsahem koncesí na vodní elektrárny existujících v okamžiku vstupu v platnost zákona o zestátnění v roce 1962. Za daných podmínek bylo podle žalobců podstatné zohlednit hodnotu koncese, nezávisle považovanou na nehmotný majetek zahrnutý do majetku podniku, přičemž tato hodnota závisela na době platnosti koncese. Předmět vyvlastnění utrpěného společností Terni byl tedy podnětem k zavedení mechanismu náhrad, na základě kterého byla hodnota náhrady ve vztahu přímé úměry k době platnosti koncese. Doba platnosti režimu preferenčních sazeb se tedy rovnala zbývajícím době platnosti koncese, tedy do dne 31. prosince 1992. Cílem zavedení sazby Terni tak bylo, aby společnost Terni nesla podobné náklady na elektrickou energii, jako by nesla v případě, že by si mohla ponechat právo na výrobu elektrické energie, a dobou platnosti koncesí zabezpečil obě dotčené strany proti nebezpečí nadměrné či nedostačující náhrady. Prodloužení platnosti sazby Terni v roce 1991 a v roce 2005 tak bylo jen

reakci na prodloužení platnosti koncese na výrobu elektrické energie bývalým elektrárnám společnosti Terni, které byly v roce 1962 zestátněny.

4.2 Odůvodnění a závěry SDEU

Tribunál obě žaloby zamítl, jelikož neuznal jako opodstatněný žádný žalobní důvod. Dle Tribunálu je nesporné, že některé formy náhrad poskytnuté podnikům nepředstavují státní podporu. Proto, aby se jednalo o podporu ve smyslu klasifikace dle čl. 87 odst. 1 SES, musí být splněny všechny podmínky uvedené v tomto ustanovení. Zaprvé se musí jednat o státní zásah nebo zásah ze státních prostředků. Zadruhé tento zásah musí být takový, že ovlivňuje obchod mezi členskými státy. Zatřetí musí svého příjemce zvýhodnit. Začtvrté musí narušit nebo hrozit narušením hospodářské soutěže.

Na druhou stranu však dle Tribunálu je za státní podporu nutné považovat různé formy opatření, která snižují náklady, jež obvykle zatěžují rozpočet podniku, a která se v tomto ohledu podobají dotaci a představují zvýhodnění ve smyslu čl. 87 odst. 1 SES, jako zejména poskytnutí majetku nebo služeb za zvýhodněných podmínek.

Tribunál tak odmítl tvrzení žalobců, že se v uvedeném případě nejednalo o státní podporu. Odkazuje zde rovněž na napadené rozhodnutí Komise, které uvádí, že nemůže být pochyb, že dodávky elektrické energie za nižší ceny v porovnání s běžnou sazbou za elektrickou energii představují pro příjemce jednoznačnou hospodářskou výhodu, jelikož to snižuje jejich výrobní náklady a posiluje jejich konkurenční postavení.

Co se týká vazby sazby Terni na dobu udělení koncese, Tribunál konstatuje, že při zestátnění v roce 1962 bylo zcela jednoznačně určeno, že sazba Terni byla poskytnuta jako náhrada po jasně určené období, bez možnosti prodloužení. Uvedení přesného data platnosti pak dle Tribunálu vylučuje jakékoli problémy s výkladem časové působnosti ustanovení. Dále pak dle Tribunálu je třeba uvést, že původní stanovení doby platnosti koncesí již samo o sobě vznášelo otázku ohledně budoucnosti těchto koncesí po uplynutí jejich platnosti a jejich zachování prostřednictvím prodloužení na základě zákona nebo výběrového řízení bylo předvídatelnou možností, a nikoli „zajisté nepředvídatelnou“ událostí.

5. Rozsudek Soudu prvního stupně T-297/02 ACEA SpA v. Komise Evropských společenství ze dne 11. 6. 2009 (dál také „T-297/02“)

5.1 Skutkový stav a argumentace žalobců

ACEA SpA (dále jen „ACEA“) byla kapitálovou společností vlastněnou z 51,01 % městem Řím s předmětem činnosti v oblasti energetiky a taktéž v oblasti vodárenského průmyslu. Všechny tyto činnosti provozovala v městě Řím. ACEA vznikla v roce 1997 po přeměně z komunálního podniku stejného názvu. V rámci přeměny z komunálního podniku byly ACEA poskytnuty půjčky se zvláštní úrokovou sazbou, byla osvobozena od všech poplatků, kterými jsou zatíženy převody aktiv uskutečněné v rámci přeměny zvláštních podniků a komunálních podniků na obchodní společnosti nebo společnosti s ručením omezeným s většinovou veřejnou kapitálovou účastí (dál jen „poplatky

za převody“) a byla osvobozena od daně ze zisku právnických osob a od místní daně, a to po dobu 3 let, nejpozději do zdaňovacího období roku 1999.

Na základě stížností z roku 1997 zahájila Komise v této záležitosti řízení, které ukončila v roce 2002 se závěrem, že zvýhodněné půjčky a osvobození od daní jsou státními podporami, protože poskytnutí takových zvýhodnění ze státních prostředků má totiž za účinek posílení postavení jejich příjemců z hlediska hospodářské soutěže ve srovnání se všemi ostatními podniky. Dotčená opatření jsou neslučitelná se společným trhem, neboť nesplňují podmínky podle čl. 87 odst. 2 a 3 SES, ani podmínky podle čl. 86 odst. 2 SES, a navíc porušují článek 43 SES. Na druhou stranu dospěla Komise k závěru, že osvobození od poplatků za převody nepředstavuje státní podporu ve smyslu čl. 87 odst. 1 SES. Komise zároveň nařídila Itálii, aby provedla opatření vedoucí k navrácení protiprávně poskytnutých podpor.

Na základě rozhodnutí Komise podala v roce 2002 ACEA žalobu k Soudu prvního stupně, kterou se domáhala zrušení těch částí rozhodnutí Komise, které stanovily zvýhodněné půjčky a osvobození od daní za státní podpory neslučitelné se společným trhem. Žalobce odůvodňoval svoji žalobu 5 žalobními důvody: 1. porušení článku 88 SES a prováděcích předpisů a porušení povinnosti odůvodnění z důvodu neprovedení podrobného, konkrétního a diferencovaného přezkumu; 2. porušení čl. 87 odst. 1 SES a z nedostatečného odůvodnění; 3. porušení čl. 88 odst. 1 SES z důvodu, že dotčené opatření bylo kvalifikováno jako nová podpora, a tudíž z porušení procesních pravidel a z nedostatečného odůvodnění; 4. porušení čl. 87 odst. 3 písm. c) SES a z nedostatečného odůvodnění; 5. protiprávnost příkazu k navrácení podpor a z porušení zásad ochrany legitimního očekávání a proporcionality.

Dle žalobce Komise provedla pouze abstraktní a neúplné šetření, jelikož se držela „obecného a abstraktního přezkumu“ a napadené rozhodnutí tudíž není dostatečně odůvodněno. Žalobce dále tvrdil, že tříleté osvobození od daně nepředstavuje státní podporu ve smyslu čl. 87 odst. 1 SES. Před tím, než může být učiněn závěr, že režim podpor narušuje hospodářskou soutěž ve smyslu článku 87 SES, dle žalobce totiž musí být splněna podmínka, že podniky, které jsou příjemci v rámci uvedeného režimu, skutečně vyvíjejí činnost na konkurenčním trhu. Toto dle žalobce splněno nebylo, protože odvětví prodeje elektrické energie, v němž měl každý podnik vyrábějící elektrickou energii povinnost prodeje majiteli monopolu, bylo liberalizováno až v roce 1999.

Podpůrně žalobce dále uvádí, že Komise se dopustila pochybení, když vyloučila, že by dotčené opatření bylo státní podporou slučitelnou se společným trhem podle čl. 87 odst. 3 písm. c) SES. Slučitelnost dotčeného opatření se společným trhem podle tohoto ustanovení dle žalobce vyplývá z toho, že umožnilo restrukturalizaci komunálních podniků a přechod ke konkurenčnímu trhu. V neposlední řadě se žalobce dovolával protiprávnosti příkazu určeného Italské republice, aby od příjemců získala zpět podporu poskytnutou na základě režimů prohlášených za neslučitelné se společným trhem, jakož i porušení zásad ochrany legitimního očekávání a proporcionality.

5.2 Odůvodnění a závěry SDEU

Po projednání Soud první instance část žaloby zamítl jako neopodstatněnou a část odmítl jako nepřípustnou. V rámci odůvodnění došel SPI k následující podstatným závěrům.

V otázce toho, zda měla Komise posuzovat danou věc na konkrétním příkladu, nebo obecně dle legislativní úpravy státu SPI v bodech 62 až 65 rozsudku uvedl, že v případě režimu podpor se Komise za účelem ověření, zda tento režim obsahuje prvky podpory, může omezit na zkoumání obecných a abstraktních charakteristických znaků dotčeného režimu, aniž by byla povinna přezkoumat každý konkrétní případ použití. Dále dle SPI, pokud se jedná o jediný režim podpor vztahující se na více odvětví a nikoli o různé režimy podpor odlišené v závislosti na dotčené činnosti nebo na dotčeném trhu, není Komise za účelem posouzení účinků dotčeného režimu povinna zvážit každý druh činnosti nebo trhu. Stejně tak Komise není povinna přezkoumat režim podpor současně s posouzením jednotlivých případů jeho uplatnění tím spíše, že by taková povinnost mohla snížit účinnost její kontrolní pravomoci v oblasti státních podpor.

Dál se SPI v bodech 83 až 86 rozsudku zabýval potřebnou hloubkou prokazování narušování hospodářské soutěže. Komise, dle Soudu, při ověřování, zda podpory ovlivňují obchod mezi členskými státy a narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž, není povinna prokázat skutečný dopad těchto podpor na obchod mezi členskými státy a skutečné narušení hospodářské soutěže, ale je povinna pouze přezkoumat, zda tyto podpory mohou tento obchod ovlivnit a narušit hospodářskou soutěž. Krom toho každá podpora poskytnutá podniku, který provozuje svou činnost na trhu Společenství, může způsobit narušení hospodářské soutěže a ovlivnit obchod mezi členskými státy. Neexistuje žádný práh nebo procentní podíl, při jejichž nedosažení lze mít za to, že obchod mezi členskými státy není ovlivněn. Poměrně malá výše podpory nebo poměrně malá velikost podniku, který je příjemcem, totiž a priori nevylučují, že může být ovlivněn obchod mezi členskými státy.

Ve věci naplnění prvku ovlivnění obchodu mezi členskými státy, došel soud v bodu 91 rozsudku k závěru, že pokud jde o podmínku týkající se ovlivnění obchodu mezi státy, skutečnost, že pouze podnik, který je příjemcem státního opatření, je činný na svém vnitrostátním trhu nebo na území svého původu, není rozhodná. Obchod mezi státy je totiž dotčeným opatřením ovlivněn tehdy, pokud se sníží šance podniků usazených v jiných členských státech poskytovat své služby na trhu dotčeného členského státu.

V neposledním řadě SPI v bodu 159 rozsudku řešil otázku povinnosti vrátit neoprávněně poskytnutou podporu z hlediska oprávněnosti takové sankce. Zrušení protiprávní podpory prostřednictvím navrácení této podpory, jakož i případného zaplacení příslušných úroků, je dle Soudu logickým důsledkem konstatování její neslučitelnosti se společným trhem. Je tomu tak stejně jak ve vztahu k individuální podpoře, tak ve vztahu k podporám poskytnutým v rámci režimu podpor.

6. Rozsudek Soudního dvora C-368/04 Transalpine Ölleitung in Österreich GmbH a další v. Finanzlandesdirektion für Tirol a další ze dne 5. 10. 2006 (dál také „C-368/04“)

6.1 Skutkový stav

Podle rakouského zákona o slevě z daní přijatého v roce 1996, upravujícího slevu z energetických daní na elektrickou energii a zemní plyn, musely být tyto daně na žádost plátce vráceny plátcům, pokud přesahují 0,35 % čisté hodnoty výroby spotřebitele energie. Z vrácené částky se dle zákona odečetl pouze poplatek ve výši 363 eur. Nárok na vrácení těchto daní byl omezen na podniky, jejichž hlavní činností byla prokazatelně výroba hmotných statků. S účinností od 1. 1. 2002 byl tento zákon upraven ve smyslu, že nárok na slevu z daní ze zemního plynu a elektrické energie mají všechny podniky, pokud součet těchto daní překročí 0,35 % čisté hodnoty jejich výroby.

Komise v roce 2004 přijala rozhodnutí podle, kterého použití prahové hodnoty 0,35 % čisté hodnoty výroby podniků způsobuje zvýhodnění energeticky intenzivních podniků. Dle Komise byl tento režim podpor neslučitelný s rámcem Společenství pro státní podpory na ochranu životního prostředí, jakož i s ostatními výjimkami stanovenými v čl. 87 odst. 2 a 3 SES.

Rakouské orgány se v rámci řízení na národní úrovni týkajícího se výše uvedené záležitosti rozhodly obrátit na Soudní dvůr a předložit mu následující předběžné otázky:

- 1) Brání zákaz provedení podpor stanovený v čl. 88 odst. 3 SES použití vnitrostátního zákonného ustanovení, které vylučuje podniky, jejichž činnost nespočívá prokazatelně ve výrobě hmotných statků, ze slevy z energetické daně, a musí tedy být klasifikováno jako státní podpora ve smyslu článku 87 SES, rovněž tehdy, když toto ustanovení nebylo před nabytím účinnosti oznámeno Komisi, ale Komise na základě čl. 87 odst. 3 SES konstatovala slučitelnost podpory se společným trhem v uplynulém období a žádost o slevu se vztahuje na daně, které měly být odvedeny za toto období?
- 2) V případě kladné odpovědi na první otázku vyžaduje zákaz provedení podpor v takovém případě poskytnutí slevy také v případech, kdy byly žádosti podniků poskytujících služby podány po vydání rozhodnutí Komise pro vyměřovací období před tímto vydáním?

6.2 Odůvodnění a závěry SDEU

V rámci projednávání daného případu došel Soudní dvůr zejména k následující zjištění, ve snaze uvést odpovědi na položené otázky.

V otázce protiprávnosti podpory v případě porušení čl. 88 odst. 3 SES Soudní dvůr v bodech 40, 42 a 49 rozsudku konstatoval, že opatření podpory ve smyslu čl. 87 odst. 1 SES, při jehož provedení byly porušeny povinnosti vyplývající z čl. 88 odst. 3 SES, je protiprávní. Pokud by v rámci záměru podpory, který je či není slučitelný se společným trhem, nezpůsobila skutečnost, že nedodržuje čl. 88 odst. 3 SES, více nebezpečí nebo sankcí než dodržení téhož ustanovení, byla by motivace členských států k oznámení a vyčkání rozhodnutí o slučitelnosti značně snížena, a stejně tak by

v důsledku toho byl snížen i rozsah kontroly Komise. Konkrétně pak co se týče slevy z daně, která představuje protiprávní podporu, neboť byla při jejím poskytnutí porušena povinnost oznámení, nebylo by v souladu se zájmem Společenství nařídít takovou slevu ve prospěch ostatních podniků, pokud je účinkem takového rozhodnutí rozšíření okruhu příjemců podpory a tak rozšíření účinků této podpory namísto jejich odstranění.

Ve věci posuzování druhé otázky která se týkala situace, kdy byla žádost o slevu z energetické daně, která je opatřením protiprávním, jelikož neoznámeným, předložena poté, co bylo vydáno rozhodnutí Komise prohlašující podporu za slučitelnou se společným trhem Soudní dvůr v bodech 53 až 56 rozsudku konstatoval, že důsledkem rozhodnutí Komise ze dne 22. května 2002 prohlašujícího státní podporu za slučitelnou se společným trhem nebylo dodatečné odstranění protiprávnosti aktů provádějících tuto podporu, které byly v okamžiku svého přijetí neplatné z důvodu, že byl při jejich přijetí porušen zákaz uvedený v čl. 88 odst. 3 poslední větě SES. Z toho dle Soudního dvora vyplývá, že nezáleží na tom, zda byla žádost podána před nebo po přijetí rozhodnutí prohlašujícího podporu za slučitelnou se společným trhem, pokud se tato žádost vztahuje k protiprávní situaci plynoucí z neoznámení. Podle možností vnitrostátního práva a procesních prostředků, které toto právo upravuje, tak může být vnitrostátní soud podle okolností nucen nařídít vrácení protiprávní podpory jejími příjemci, i když byla tato podpora později prohlášena Komisí za slučitelnou se společným trhem. Stejně tak může příslušet vnitrostátnímu soudu rozhodnout o žádosti na náhradu škody způsobené protiprávní povahou opatření podpory.

Na základě výše uvedených zjištění tak Soudní dvůr rozhodl, že článek 88 odst. 3 poslední věta SES musí být vykládán v tom smyslu, že vnitrostátním soudům přísluší chránit práva procesních subjektů vůči případnému porušení ze strany vnitrostátních orgánů, zákazu provedení podpor před přijetím rozhodnutí Komise Evropských společenství, které je povoluje. Přitom musí vnitrostátní soudy brát plně v úvahu zájem Společenství a nesmí přijmout opatření, jehož jediným účinkem by bylo rozšíření okruhu příjemců podpory.

Jako odpověď na druhou otázku pak Soudní dvůr uvedl, že jelikož důsledkem rozhodnutí Komise Evropských společenství prohlašujícího neoznámenou podporu za slučitelnou se společným trhem není dodatečné odstranění protiprávnosti provádějících aktů, které byly neplatné z důvodu, že byl při jejich přijetí porušen zákaz uvedený v čl. 88 odst. 3 poslední větě SES, nezáleží na tom, zda byla žádost podána před nebo po přijetí rozhodnutí prohlašujícího podporu za slučitelnou se společným trhem, pokud se tato žádost vztahuje k protiprávní situaci plynoucí z neoznámení.

7. Rozsudek Soudního dvora C-384/07 Wienstrom GmbH v. Bundesminister für Wirtschaft und Arbeit ze dne 18. 12. 2008 (dál také „C-384/07“)

7.1 Skutkový stav

Rozsudek byl vynesena na základě žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, týkající se výkladu čl. 88 odst. 3 poslední věty SES, která byla podána rakouským soudem v rámci sporu mezi rakouským spolkovým ministrem hospodářství a práce (dál jen „žalovaný“)

a Wienstrom GmbH. Wienstrom GmbH byl provozovatelem kogeneračních zařízení ve Vídni. Předmětem původního sporu byla výše podpor, které mají být poskytnuty Wienstrom GmbH dle rakouského zákona o zelené elektřině.

Dle rakouské vnitrostátní úpravy zákon o zelené elektřině připouští za určitých podmínek za účelem podpory výroby elektrické energie v kogeneračních zařízeních poskytovat náhradu nákladů nezbytných pro zachování provozu výrobce. Tato podpora se dle tohoto zákona financuje formou jednotné přírážky na celkové množství elektrické energie dodané konečným spotřebitelům, a to nezávisle na skutečné spotřebě kogenerací vyrobené energie těmito spotřebiteli. Tato přírážka se pak odvádí Energie-Control GmbH, který je příslušný pro vyplácení podpory na kogenerační zařízení. Pozdější změna zákona o zelené energii, stanovila se zpětnou účinností, že pro období let 2003 až 2006 včetně, jsou obchodníci s elektrickou energií, kteří dovážejí takzvanou „zelenou“ energii, jakož i koneční spotřebitelé, kteří dovážejí stejný typ elektrické energie pro svou vlastní spotřebu, oprávněni požádat o vrácení příspěvku na podporu za elektrickou energii pocházející z malých vodních elektráren nebo za všechny ostatní typy zelené elektrické energie nebo o vrácení přírážky na kogeneraci za energii vyrobenou kogenerací.

Komise se uvedenými skutečnostmi zabývala několikrát. V roce 2006 pak přijala rozhodnutí se závěrem, že se jedná o podpory, které jsou v souladu s pokyny Společenství o státní podpoře na ochranu životního prostředí a jsou podle čl. 87 odst. 3 písm. c) SES slučitelné se společným trhem.

V rámci vnitrostátního sporu Wienstrom GmbH zpochybňuje dvě rozhodnutí žalovaného, kterými žalovaný stanovuje povinnost vrátit žalobci rozdíl mezi částkou vyplacenou na zálohách za podpory dle zákona o zelené elektřině a nově stanovenou částkou výše těchto podpor za předchozí období zpětně.

V souvislosti s tímto sporem pak předkládací soud předložil Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- 1) Požaduje zohlednění čl. 88 odst. 3 poslední věty SES, aby vnitrostátní soud podle vnitrostátního práva v zásadě oprávněnému příjemci podpory odmítl další poskytování podpory s odkazem na zákaz provedení, který je uveden v tomto ustanovení, přestože jednak Komise neoznámění podpory sice lituje, ale nevydala ani záporné rozhodnutí ve smyslu čl. 4 odst. 2, ani opatření podle čl. 14 nařízení Rady (ES) č. 659/1999 ze dne 22. března 1999, a jednak ze spisu nevyplyvá žádné porušení práv třetích stran?
- 2) Brání zákaz provedení uvedený v čl. 88 odst. 3 SES uplatnění vnitrostátního zákonného ustanovení, jestliže se uplatnění opírá o nové znění tohoto zákona, které Komise shledala slučitelným se společným trhem, přestože jednak se dotyčné opatření týká období před tímto novým zněním a změny, které byly pro prohlášení o slučitelnosti rozhodující, ještě nebyly pro toto období použitelné, a jednak ze spisu nevyplyvá žádné porušení práv třetích stran?

7.2 Odůvodnění a závěry SDEU

V rámci projednávání případu došel Soudní dvůr zejména k následující zjištěním, ve snaze uvést odpovědi na položené otázky.

Podstatou otázek předkládajícího soudu podle Soudního dvora je, zda zákaz provedení státních podpor stanovený v čl. 88 odst. 3 poslední větě SES ukládá vnitrostátnímu soudu za okolností, jako jsou okolnosti sporu v původním řízení, zamítnout návrh příjemce státních podpor týkající se výše těchto podpor, která byla dlužná za období předcházející rozhodnutí Komise, kterým byla uznána slučitelnost uvedených podpor se společným trhem.

Soudní dvůr v této souvislosti v bodech 26 až 28 rozsudku uvádí, že kladné rozhodnutí Komise ukončuje zákaz předchozího provedení. Byl-li záměr podpory řádně oznámen Komisi a nebyl-li proveden před tímto rozhodnutím, může být proveden od vydání tohoto rozhodnutí případně i za předcházející období, na které se vztahuje opatření, které bylo prohlášeno za slučitelné se společným trhem. Byla-li tak podpora poskytnuta příjemci v rozporu s čl. 88 odst. 3 poslední větou SES, může vnitrostátní soud na základě návrhu jiného hospodářského subjektu rozhodnout, i po vydání kladného rozhodnutí Komise, o platnosti prováděcích opatření a o vrácení poskytnuté finanční podpory. V takovém případě právo Společenství vnitrostátnímu soudu ukládá povinnost nařídit vhodná opatření pro účinné zhojení důsledků protiprávnosti, není však povinen nařídit navrácení protiprávní podpory v plném rozsahu, a to ani v případě, kdy neexistují mimořádné okolnosti.

Rozhodujícím kritériem pro to, zda příjemce může za období předcházející kladnému rozhodnutí požadovat vyplacení podpory, nebo zda si může již vyplacenou podporu ponechat, je tedy podle bodu 31 rozsudku konstatování slučitelnosti podpory se společným trhem Komisí.

Na základě výše uvedených zjištění tak Soudní dvůr rozhodl, že zákaz provedení státních podpor stanovený v čl. 88 odst. 3 poslední větě SES neukládá vnitrostátnímu soudu za okolností, jako jsou okolnosti sporu v původním řízení, povinnost zamítnout návrh příjemce státních podpor týkající se částky těchto podpor dlužné za období předcházející rozhodnutí Komise Evropských společenství, kterým byla uznána slučitelnost uvedených podpor se společným trhem.

Závěr

Uvedené rozsudky se většinou zabývají podstatně širší problematikou než jen státními podporami v oblasti energetiky. To lze ovšem považovat za přirozené a souvisí to s provázaností jak státních podpor, tak energetiky s dalšími politikami EU. Co se týká hlavních závěrů uvedených rozsudků pro oblast státních podpor v energetice, tak se jedná o následující.

Rozsudek **C-480/09P** stanovil, že z hlediska posuzování státních podpor může být na různé subjekty při naplnění skutečností uvedených v tomto rozsudku nahlíženo jako na jednu hospodářskou jednotku. Pokud by tomu tak nebylo, postačilo by pouhé rozdělení podniku na dva odlišné subjekty, aby pravidla EU ohledně státních podpor byla zbavena svého užitečného účinku. Druhému subjektu by to umožnilo využít dotace

či jiná zvýhodnění poskytovaná státem nebo ze státních prostředků a použit je zcela nebo částečně ve prospěch prvního subjektu, čili rovněž v zájmu hospodářské jednotky tvořené oběma subjekty. Rovněž z něho vyplývá, že místní charakter sítě dálkového vytápění nevylučuje soutěžní vztahy s jinými energetickými produkty ani případné ohrožení obchodu mezi členskými státy.

Dle rozsudků **T-53/08** a **T-62/08** některé formy náhrad poskytnuté podnikům nepředstavují státní podporu. Rozsudky tyto formy náhrad nijak nedefinují, a contrario však uvádějí podmínky nutné k tomu, aby se jednalo o formy náhrad, které jsou státní podporou. Aby se jednalo o podporu ve smyslu klasifikace dle čl. 87 odst. 1 SES, musí být splněny všechny podmínky uvedené v tomto odstavci. Zprv se musí jednat o státní zásah nebo zásah ze státních prostředků. Zadruhé tento zásah musí být takový, že ovlivňuje obchod mezi členskými státy. Zatřetí musí svého příjemce zvýhodnit. Začtvrté musí narušit nebo hrozit narušením hospodářské soutěže. Za státní podporu je dle těchto rozsudků nutné považovat taktéž různé formy opatření, která snižují náklady. Jimi jsou i dodávky elektrické energie za nižší ceny v porovnání s běžnou sazbou za elektrickou energii, protože pro příjemce představují jednoznačnou hospodářskou výhodu, jelikož to snižuje jejich výrobní náklady a posiluje jejich konkurenční postavení.

Jak vyplývá z rozsudku **T-297/02**, zvýhodněné půjčky a osvobození od daní jsou státními podporami, protože poskytnutí takových zvýhodnění ze státních prostředků má za účinek posílení postavení jejich příjemců z hlediska hospodářské soutěže ve srovnání se všemi ostatními podniky, které chtějí poskytovat téže služby. Rovněž z něho vyplývá, že Komise není v rámci prokazování povinná prokázat skutečný dopad těchto podpor na obchod mezi členskými státy a skutečné narušení hospodářské soutěže, ale je povinná pouze přezkoumat, zda tyto podpory mohou tento obchod ovlivnit a narušit hospodářskou soutěž. Dále pak dle tohoto rozsudku zrušení protiprávní podpory prostřednictvím navrácení této podpory je logickým důsledkem konstatování její neslučitelnosti se společným trhem.

Poslední dva rozsudky spolu úzce souvisejí. Rozsudek **C-368/04** řeší primárně některé otázky důsledku rozhodnutí Komise prohlašujícího státní podporu za slučitelnou se společným trhem. Dle tohoto rozsudku nepředstavuje takového rozhodnutí Komise dodatečné odstranění protiprávnosti právních norem, na jejichž základě byla takováto podpora poskytnuta, pokud tyto normy byly v okamžiku svého přijetí neplatné z důvodu, že byl při jejich přijetí porušen zákaz provedení zamýšleného opatření do doby rozhodnutí Komise dle čl. 88 odst. 3 SES. Z rozsudku dále vyplývá, že použití prahové hodnoty 0,35 % čisté hodnoty výroby podniků jako mezního kritéria pro uplatnění slevy na dani způsobuje zvýhodnění energeticky intenzivních podniků a tento režim podpor je neslučitelný s rámcem EU pro státní podpory na ochranu životního prostředí, jakož i s ostatními výjimkami stanovenými v čl. 87 odst. 2 a 3 SES.

Stejně jako předchozí rozsudek, tak i rozsudek **C-384/07** se v první řadě zabývá důsledkem rozhodnutí Komise prohlašujícím státní podporu za slučitelnou se společným trhem. Podle rozsudku je rozhodujícím kritériem pro to, zda příjemce může za období předcházející kladnému rozhodnutí Komise požadovat vyplacení podpory, nebo zda si může již vyplacenou podporu ponechat, právě konstatování slučitelnosti podpory se společným trhem Komisí.

Celkově je možné rozsudky, které byly předmětem tohoto příspěvku, zhodnotit tak, že se jedná o rozsudky, které v mnoha věcech odkazují na předchozí judikaturu SDEU, ale navzdory tomu řeší sporné otázky, na které stávající judikatura SDEU nemohla v důsledku dílčích odlišností zcela dopadat. Rovněž řeší i doposud vůbec neřešené otázky, a napomáhají tak lepšímu výkladu předpisů s dopadem do státních podpor v oblasti energetické politiky, včetně důležitých závěrů uvedených na konci tohoto příspěvku.

Literatura

- BEHRENS, A.; EGENHOFER, Ch. *Energy policy for Europe: identifying the European added-value*. Brussels : CEPS, 2008. ISBN 978-92-9079-773-9.
- Rozsudek Soudního dvora C-368/04 Transalpine Ölleitung in Österreich GmbH a další v. Finanzlandesdirektion für Tirol a další ze dne 5. 10. 2006.
- Rozsudek Soudního dvora C-384/07 Wienstrom GmbH v. Bundesminister für Wirtschaft und Arbeit ze dne 18. 12. 2008.
- Rozsudek Soudního dvora C-480/09P AceaElectrabel Produzione SpA ze dne 16. 12. 2010.
- Rozsudek Tribunálu T-53/08 Italská republika v. Evropská komise ze dne 1. 6. 2010.
- Rozsudek Tribunálu T-62/08 ThyssenKrupp Acciai Speciali Terni SpA v. Evropská komise ze dne 1. 6. 2010.
- Rozsudek Soudu prvního stupně T-297/02 ACEA SpA v. Komise Evropských společenství ze dne 11. 6. 2009.
- SWORA, M. Intelligent Grid: Unfinished Regulation in the Third EU. *Journal of Energy and Natural Resources Law*. 2010, vol. 28, no. 4, November, s. 465–480.
- ŠTĚPÁNEK, P.; ČERNÝ, P.; ČERNÝ, P. Právní a ekonomické aspekty využívání obnovitelných a alternativních zdrojů energie. Praha 20. 11. 2007. In *Zemědělská technika a biomasa 2007* [CD-ROM]. Praha : Výzkumný ústav zemědělské techniky, 2007, s. 184–187. ISBN 978-80-86884-24-0.

SELECTED JUDGMENTS OF THE COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN UNION FOCUSING ON STATE AID TO THE ENERGY INDUSTRY

Abstract: The EU energy industry is becoming increasingly important and its importance can be expected to grow in the future, especially due to security and environmental issues and aspects of liberalization in the energy industry. In addition, state aid, even outside the energy sector, has had a major impact on the subjects of law in the Czech Republic, and that is not only because of the existence of significant grants from the European Union structural funds. The subject of this paper is selected judgments of the Court of Justice of the European Union focusing on state aid to the energy industry. The beginning of this paper contains a general discussion of the conditions of energy policy and state aid policy. The following parts of this paper concern selected judgments of the Court of Justice of the European Union. Based on the selected judgments, the aim of this paper is to point out problems of interpretation of the provisions regulating the energy sector and state aid.

Keywords: state aid, energy industry, European Union

JEL Classification: Q40, Q48, K2, K3, H7